

Irska iskustva u cjeloživotnom obrazovanju

*- Što možemo naučiti od irskog
modela*

Prof. dr. sc. Nenad Prelog
Bivši veleposlanik RH u Irskoj

Opći podaci

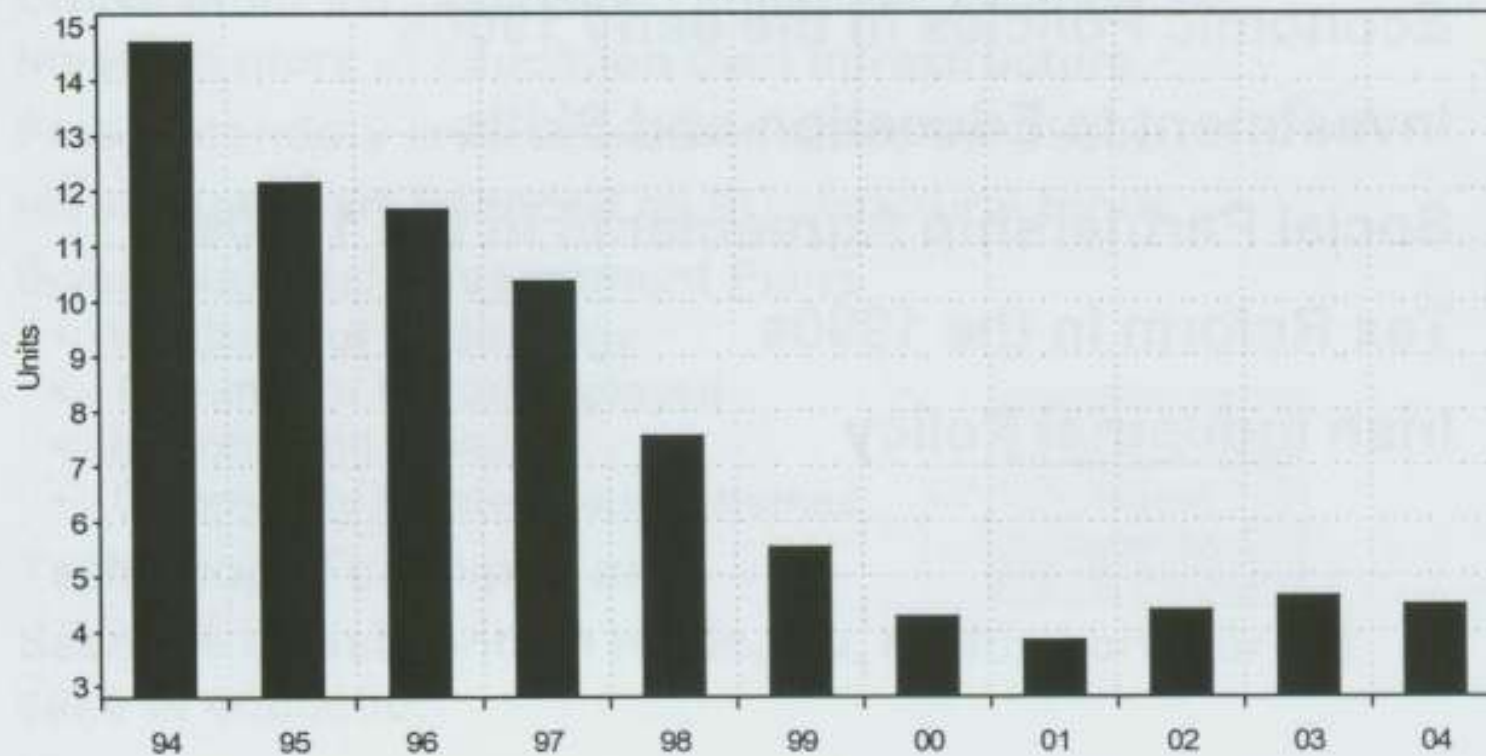
- Stopa rasta: 4,5% (05.) (od 95. do 00. prosječno 9.4%!)
- BDP 1995 – 36 mlrd €
2003 – 138 mlrd €
- Izvoz s 18 na 82 mlrd €
- Nezaposlenost: 4,2%
- 650.000 novih radnih mjesta u 10 godina
- GDP per capita (03.): 35.197 €

Pad nezaposlenosti

The “Celtic Tiger”

Ireland, Unemployment (%)

Kratka povijest irskog razvoja

- 1922 Stjecanje nezavisnosti
- 1920-1960 Dominacija poljoprivrede, samodostatnost, zatvorenost, protekcionizam, emigracija
- 1973 (01.01.) Irska nakon 12 godina čekanja ulazi u EEC
- 1980-1990 Stagnacija
- 1990 Ekonomski oporavak, brzi rast
- 2000 ICT kriza (“Dotcom bubble”)
- 2002 Globalna ekonomija
- 2003 Fleksibilnost, društvo znanja

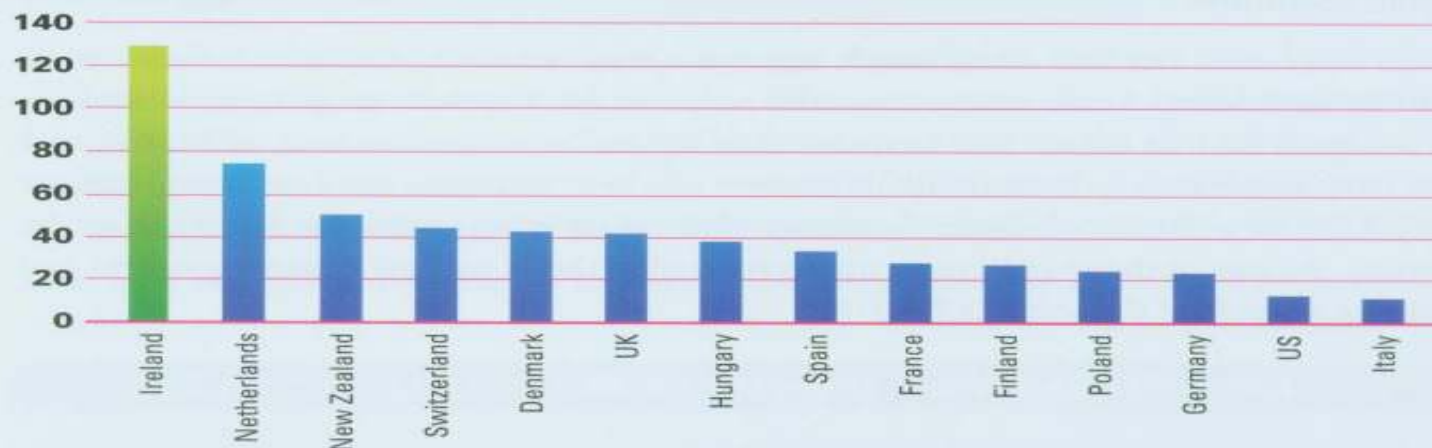
Kako i zašto nagli uspjeh?

- Najzapadnija u Europi, najbliža SAD (pozicija “mosta”, rubne zemlje)
- Ali i jedina zemlja Euro zone u kojoj se govori engleski – financijske transakcije
- SAD je investirala 55 mlrd \$ u Irsku (Intel, HP, Microsoft...), $\frac{1}{4}$ svih američkih FDI
- Pravovremeni ulazak u EU (optimalno korištenje strukturnih/kohezijskih i poljoprivrednih fondova ~ 10 mlrd €)
- Ekspanzija multinacionalnih kompanija i postojanje "viška" kapitala

Što su oni poduzeli?

- Društveno partnerstvo (pregovorima do koncenzusa)
- Za razliku od ostalih u EU umjesto u infrastrukturu Irska je ulagala u obrazovanje
- Smanjenje poreza (korporacijski 12,5% osobni do 42%)
- Privlačenje ulaganja (FDI – 30% gosp. 70% ind. izvoza sa samo 125.000 zaposlenih)
- Razvoj novih (“visokih”) tehnologija, posebno ICT

Figure 11 Foreign direct investment inward stock 2002
(% GDP) (Indictor 26)

Source: UN FDI Database

Naglasak na obrazovanje

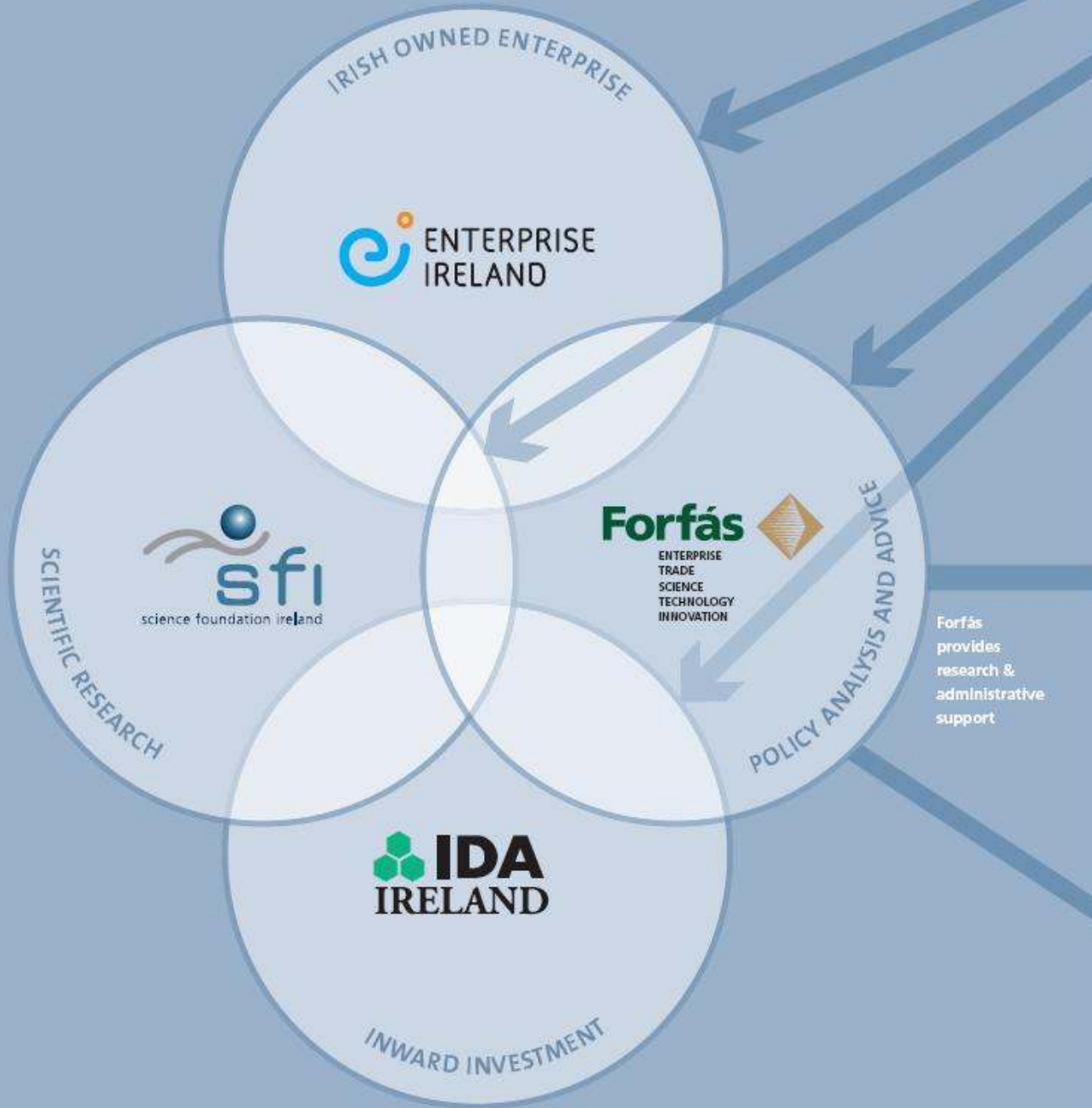
- Investicije u obrazovanje > 12 mlrd € u NDP
- “Instituti za tehnologiju” (21), sveučilišta (8)
- Relativno mali broj tvrtki (u odnosu na broj zaposlenih, svega 5%) ostvaruje > 80% izvoza
- Depolitizacija ekonomske politike
- Posebne porezne olakšice (od umjetnika do uzgajivača konja itd.)

IDA (Industrial Development Authority/Agency)

- ICT: 300 tvrtki, 62.000 zaposl. 28 mlrd € izv.
(Apple, 3Com, Dell, e-bay, Microsoft, Ericsson, Google, HP, IBM, Intel, Motorola, Siemens, Sun, Yahoo itd.)
- Farmaceutika i zdravstvo: svi veliki, 155 tvrtki, 18.000 zaposl. 34 mlrd € izv.
(Abbot, Bausch&Lomb, Baxter, Boston Scientific, Bristol-Myers Squibb, Elan, Johnson%Johnson, Merck, Pfizer, Upjohn, Roche, SmithKline itd.)
- Međunarodne financijske usluge: 450 trvtki, 12.000 zaposlenih
(Bankers Trust, Chase Manhattan, Credito Italiano, Citibank, Merrill Lynch itd.)

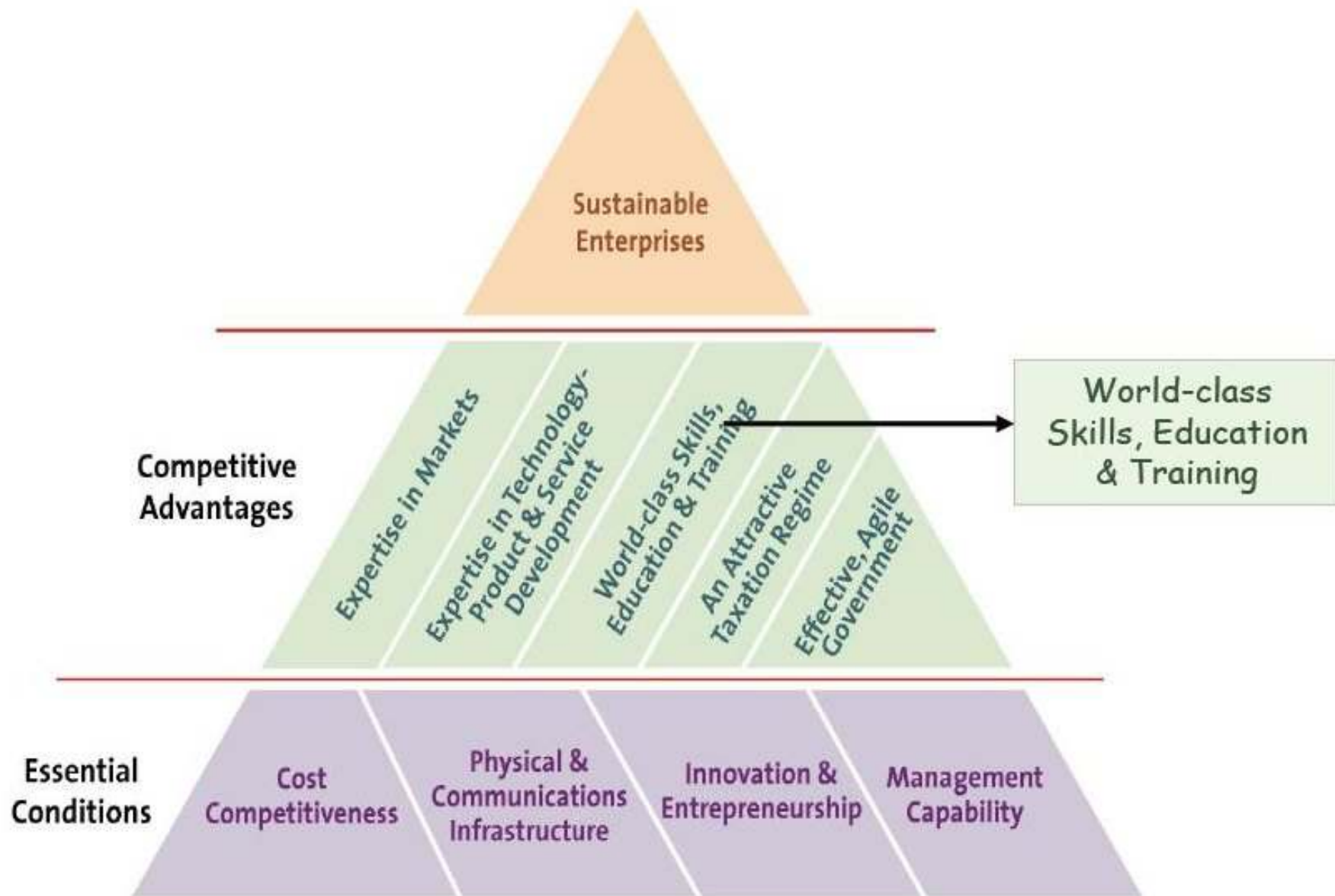
Što poduzeti kako bi osigurali daljnji rast/razvoj?

- Objedinjavanje napora pojedinih agencija
- Goleme potrebe za radnom snagom: 950.000 novih radnih mjesta do 2020.
- 500.000 osoba treba napredovati najmanje jedan stupanj od sadašnjeg (10 stupnjeva)
- Potrebna je kvalificirana, adaptabilna radna snaga koja je “knowledge intensive”
- Rad postaje sve manje rutinski, a sve više zahtijeva fleksibilnost i kontinuirano učenje

Zadaci Ekspertne skupine za buduća potrebna znanja/kvalifikacije/sposobnosti (Expert Group on Future Skills Needs)

- Identificirati potrebne kvalifikacije u pojedinim sektorima gospodarstva
- Razviti tehnike procjene budućeg razvoja
- Poticati uspostavljanje veze između gospodarstva i permanentnog obrazovanja
- Unapređivati svijest i znanje tražitelja posla o potrebnim kvalifikacijama i načinu da se one postignu

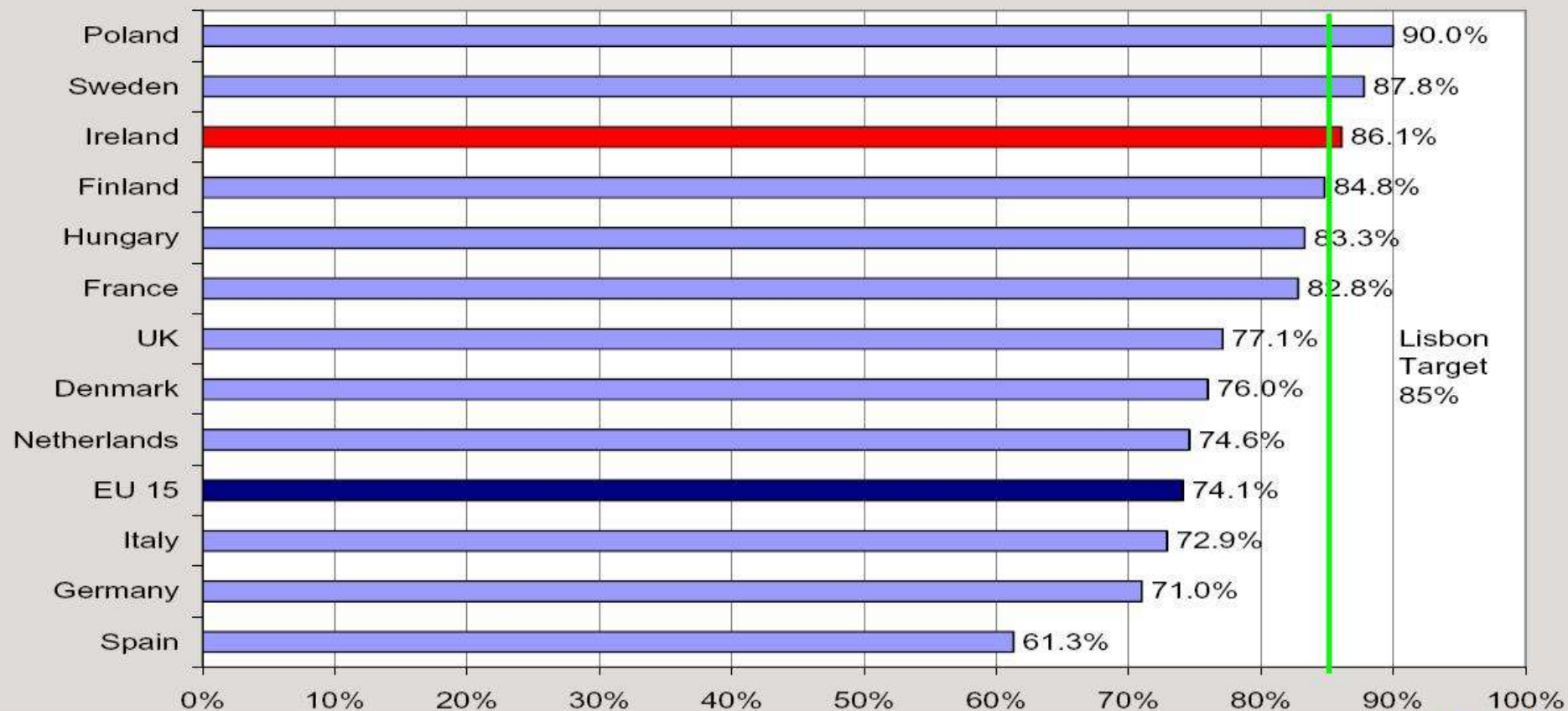

Source: Enterprise Strategy Group

Sadržaj rada: Sakupljanje i analiza podataka o:

- ⑩ zapošljavanju (sektori, zanimanja, spol, starost, regije)
- ⑩ potrebama za radnom snagom
- ⑩ plaćama po sektorima/zanimanjima
- ⑩ emigraciji/imigraciji
- ⑩ broju učenika/studenata koji upisuju pojedine programe (vrsta institucije, broj upisanih i završenih po programima/smjerovima)
- ⑩ dodatnim programima i stručnom usavršavanju (cjeloživotno obrazovanje)
- ⑩ najvažnijim gospodarskim pokazateljima (produktivnost, proizvodnja, izvoz itd.)

% of the Population Aged 20 to 24 having Completed at Least Upper Secondary Education (2005)

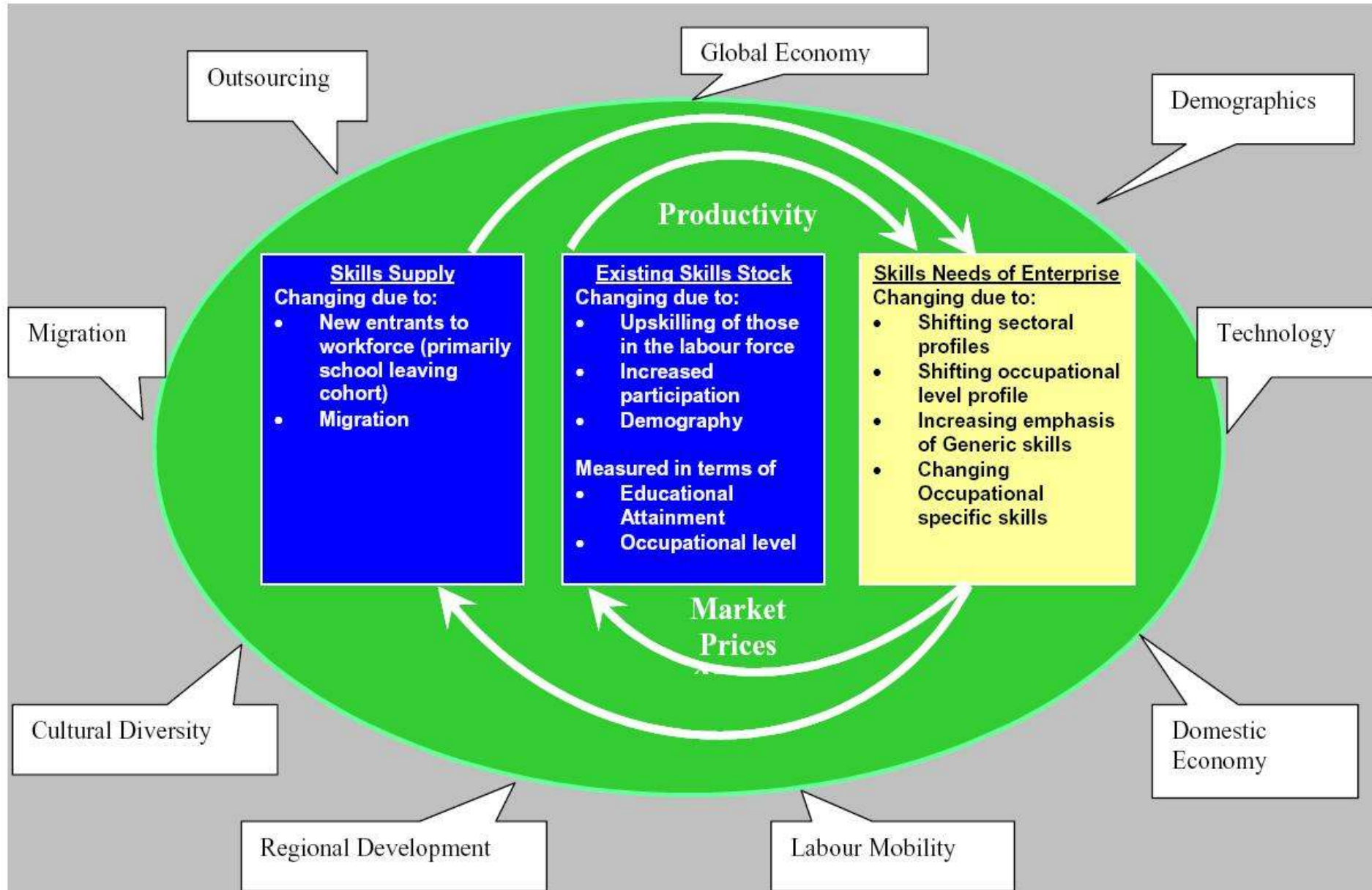
Source: Structural Indicators, Eurostat

Što to znači za obrazovanje

- Potreba prekvalifikacije rizičnih zanimanja
- Jačanje temeljnih kompetencija
- Nove strategije učenja matematike i prirodnih znanosti
- Potreba razvoja dodatnih obrazovnih resursa
- Preispitati načine provjere znanja

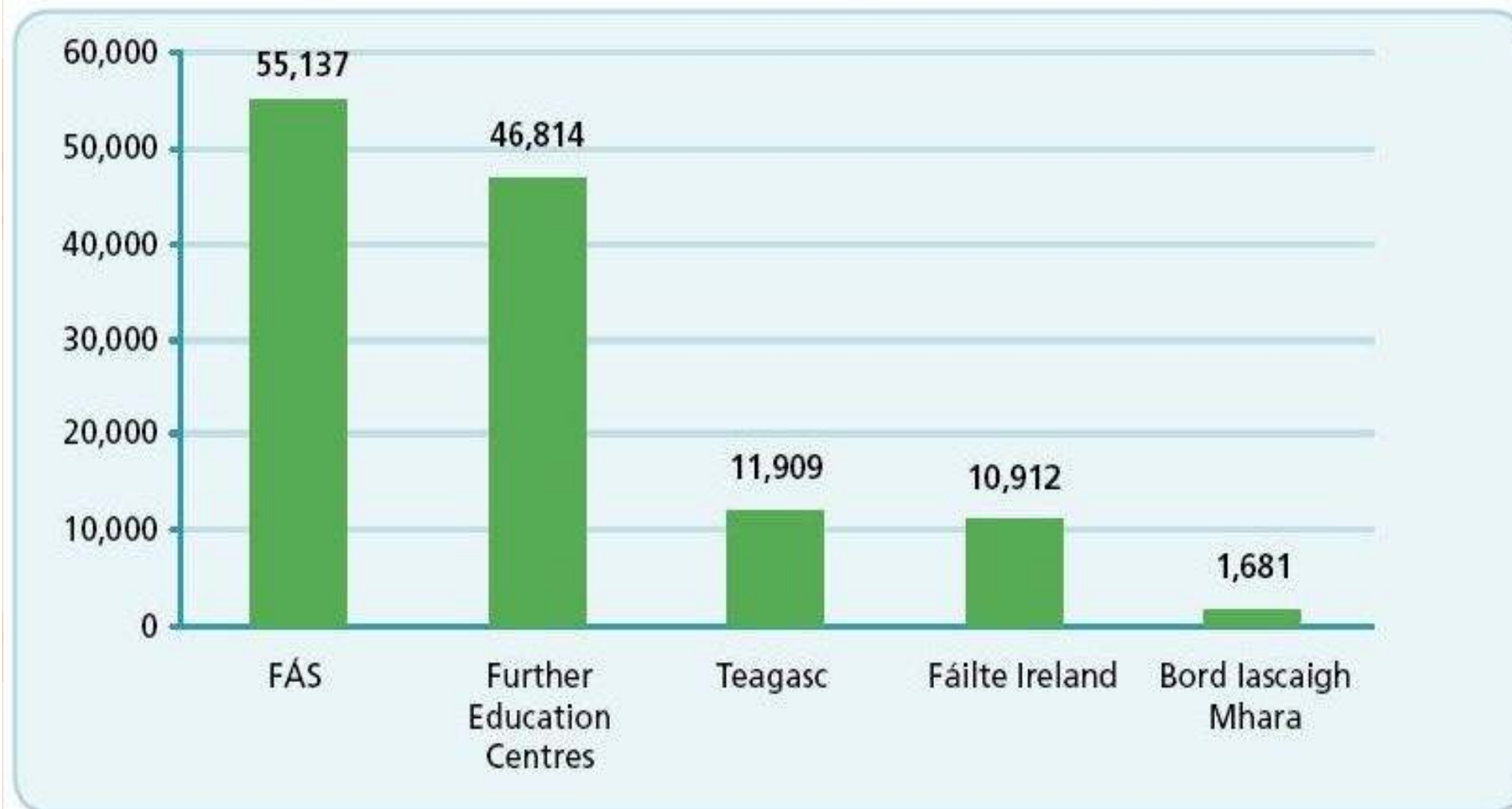
A Dynamic Skills Framework

Generičke kompetencije

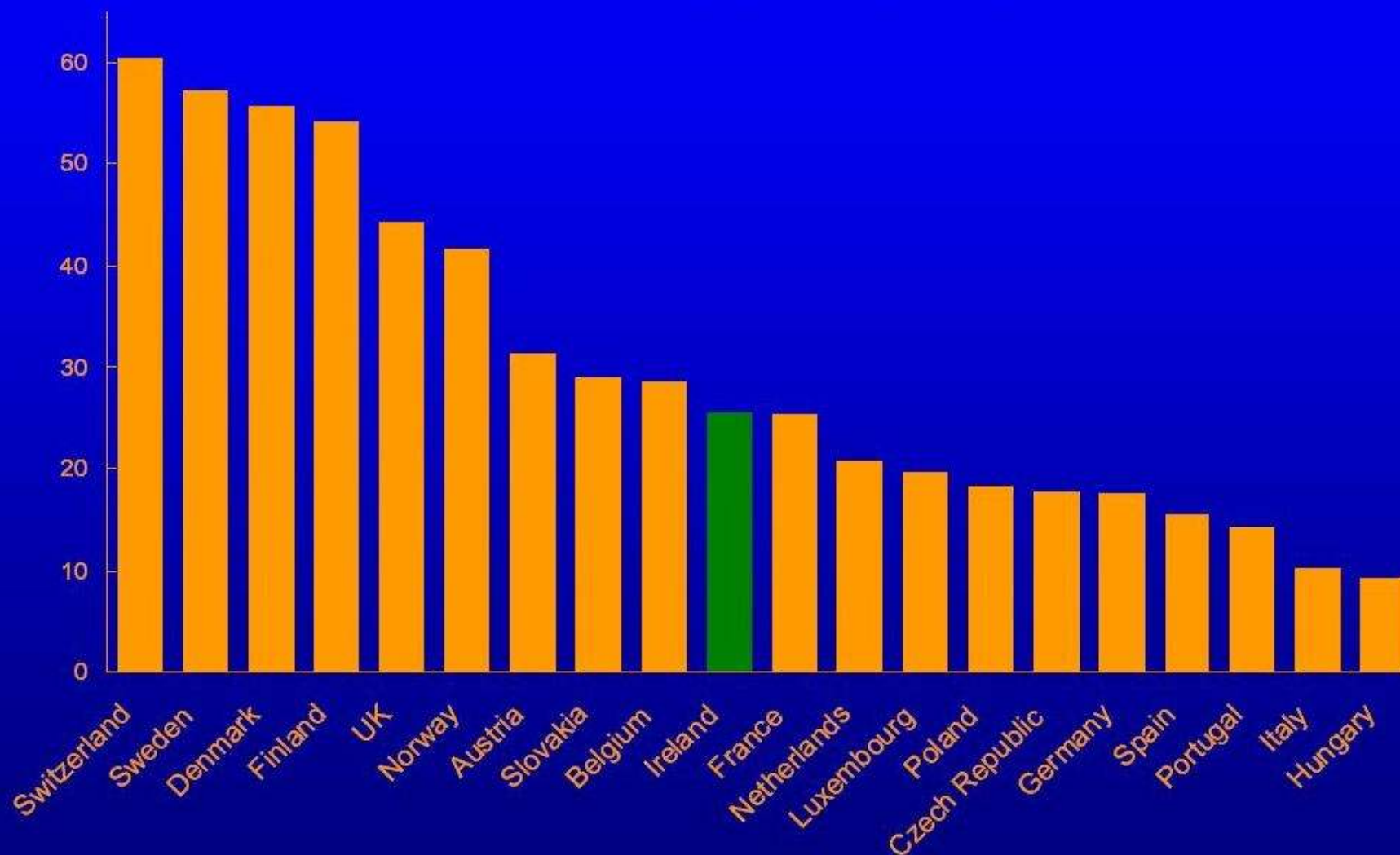
- Temeljne kompetencije – opća, matematička /numerička, tehnološka i informatička pismenost
- Socijalne kompetencije – sposobnost međuljudskog komuniciranja, timskog rada, razumijevanja korisnika/kupca
- Konceptualne kompetencije – pronalaženje i organiziranje informacija, rješavanje problema, planiranje, učenje kako se uči, inovativnost i kreativnost, sistemsko razmišljanje

Figure 9.1 Participation in Further Education and Training, 2003/2004

Large country differences in participation in adult learning

Percentage of workers aged 25-64 who participated in education or training during the previous year, 2002/2003

Source: European Community Labour Force Survey, 2003 Ad Hoc Module on Lifelong Learning.

Primjer: ICT (digitalni mediji)

- Ako Irska želi postati ekonomija temeljena na znanju tada cjeloživotno učenje mora postati više od deklarativno izraženog cilja
- Zaposleni moraju nadgraditi, usavršiti i adaptirati znanje i sposobnosti i nekoliko puta tijekom radnog vijeka
- Poslovi u području ICT zahtijevaju formalno znanje i sposobnosti, ali i neformalno znanje, kombinaciju tehničkih, upravljačkih i osobnih vještina, dok digitalni sadržaji traže hibridna znanja od upravljanja projektima do sposobnosti rješavanja problema

Digitalni mediji su transformirali ICT i sektor zabave

Digitalni mediji 965 mlrd \$ (2004), 1.48 bil. (2009)

- Igre – od 25 mlrd \$ na 55 mlrd \$
- Trikovi i zabava za odrasle od 28 mlrd \$ na 33 mlrd \$
- Film od 84 mlrd \$ na 119 mlrd \$
- TV od 300 mlrd \$ na 415 mlrd \$
- e-glazba od 4 mlrd \$ na 25 mlrd \$
- bežične i mobilne komunikacije od 388 mlrd \$ na 529 mlrd \$
- e-učenje od 6 mlrd \$ na 24 mlrd \$

Figure 2.2 Career-Space's profile of ICT industry's needs for Degree Qualifications

Kopirati ili naučiti?

- Jednostavne analogije nikada nisu imale uspjeha
- Postoji standardni kliše: *RH treba slijediti irski primjer...* Mi ne možemo preslikavati Irsku situaciju koja se temeljila na drugim polaznim pretpostavkama ("poklopilo se"); tada se radilo o nizu simultanih događanja i drugačijem okruženju:
- **Mi dakle moramo učiti a ne kopirati, neka vrsta reinženjeringa irskog čuda, ustanoviti temelje njihovog uspjeha, vidjeti što je od toga primjenjivo i na kojim temeljima! Bitan je način razmišljanja...**